

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ช่วยคำตามเทคนิคทวงถามความถี่ ๖ ใบ

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ชุดที่ ๑

สืบค้น วิทยาศาสตร์ เขาชะงอ

นางสุจารีณ สุธงษ์สิทธิ์ กำแพง นคร วิทยฐานะ:ชำนาญการ
โรงเรียนบางบัวเมือง ชำนาญเขต นคร วิทยฐานะ:ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๒
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยคำถามเทคนิคหมวก ๖ ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ชุดที่ ๑ สืบค้น วิเคราะห์ เจาะข่าว ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนบางขันวิทยา ซึ่งเป็นนวัตกรรมหรือสื่อในการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนโดยได้วิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งนี้การอ่านคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนให้รู้จักการคิดอย่างเป็นระบบคิดอย่างมีเหตุผลคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและมีการไตร่ตรอง โดยผู้จัดทำได้มุ่งมั่นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลาย เพื่อให้ชุดกิจกรรมชุดนี้เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ กระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และสามารถนำทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และร่วมสืบสานภูมิปัญญาทางภาษาให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบไป

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ ชุดนี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะ มีเจตคติที่ดีต่อการอ่านคิดวิเคราะห์ และสร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างยั่งยืนต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้แนวทาง และคำแนะนำในการจัดทำชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ชุดนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุচারัตน์ สุขสวัสดิ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	ค
คำแนะนำสำหรับครู	จ
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	ฉ
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/จุดประสงค์/สาระการเรียนรู้	ช
ทฤษฎีการคิดแบบหมวก ๖ ใบ	ช
แบบทดสอบก่อนเรียน	๑
บัตรเนื้อหาที่ ๑	๕
เรื่อง ความรู้เรื่องการอ่านคิดวิเคราะห์	
บัตรเนื้อหาที่ ๒	๑๑
เรื่อง ความรู้เรื่องข่าว	
บัตรกิจกรรม	
บัตรกิจกรรมที่ ๑	๑๔
บัตรกิจกรรมที่ ๒	๑๘
บัตรกิจกรรมที่ ๓	๒๒
บัตรกิจกรรมที่ ๔	๒๖
บัตรกิจกรรมที่ ๕	๓๐
แบบทดสอบหลังเรียน	๓๒
บรรณานุกรม	๓๖
ภาคผนวก	๓๗
บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	๓๘

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บัตรแนวคำตอบกิจกรรมที่ ๑	๓๙
บัตรแนวคำตอบกิจกรรมที่ ๒	๔๑
บัตรแนวคำตอบกิจกรรมที่ ๓	๔๓
บัตรแนวคำตอบกิจกรรมที่ ๔	๔๕
บัตรแนวคำตอบกิจกรรมที่ ๕	๔๖
บัตรเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	๔๗
ตารางบันทึกผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	๔๘

คำชี้แจง

ชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยคำถามเทคนิคหมวกความคิด ๖ ใบ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีทั้งหมดจำนวน ๗ ชุด ดังนี้

- ชุดที่ ๑ สืบค้น วิเคราะห์ เจาะข่าว
- ชุดที่ ๒ สังเคราะห์เรื่องราวจากบทเพลง
- ชุดที่ ๓ คิดเก่งคิดสร้างสรรค์จากบทความ
- ชุดที่ ๔ พิจารณาความงามนิทานพื้นบ้านภาคใต้हरษา
- ชุดที่ ๕ วิเคราะห์คุณค่าบทร้อยกรอง
- ชุดที่ ๖ ค้นหามุมมองเจาะเรื่องสั้น
- ชุดที่ ๗ สร้างสรรค์วรรณคดีจากบทเรียน

ชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยคำถามเทคนิคหมวกความคิด ๖ ใบ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ชุดนี้เป็นชุดที่ ๑ เรื่อง สืบค้น วิเคราะห์ เจาะ
ข่าว ประกอบด้วยบัตรเนื้อหาและบัตรกิจกรรมจำนวน ๕ กิจกรรม

ชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยคำถามเทคนิคหวมกความคิด ๖ ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ใช้ประกอบการฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ในรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ชุดที่ ๑ สืบค้น วิเคราะห์ เจาะข่าว จำนวน ๒ คาบ (๑๐๐ นาที) ใช้สอนในชั้นกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนถึงวัดผล และประเมินผล สำหรับการนำชุดกิจกรรมไปใช้จะยึดตามสาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วย การเรียนรู้ทั้ง ๗ ชุด จำนวนคาบสอนทั้งหมด ๑๔ คาบ สามารถนำไปใช้ได้ทั้งเวลา เรียนและนอกเวลา หรือทำการบ้านเพื่อเป็นการฝึกทักษะในการเรียนรู้เรื่องการอ่าน คิดวิเคราะห์

ก่อนการทำชุดกิจกรรม นักเรียนควรได้รับคำแนะนำและคำชี้แจงจากครูให้เข้าใจ ถึงขั้นตอนและวิธีการทำชุดกิจกรรมก่อน แล้วจึงลงมือปฏิบัติตามคำชี้แจงในแต่ละชุด กิจกรรม

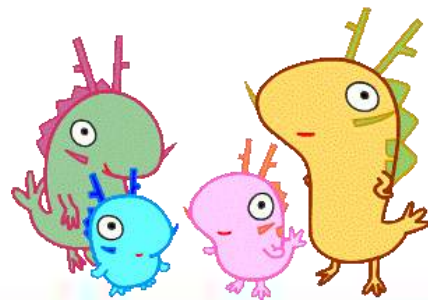
ชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ ด้วยคำถามเทคนิคหวมกความคิด ๖ ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เขียนแสดงความคิดเห็น ดังนั้น แนวการเขียนตอบแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ครูผู้สอนควรใช้ดุลยพินิจในการตรวจคำตอบเมื่อตรวจแล้ว ควรแจ้งให้นักเรียนทราบผลทันที เพื่อนักเรียนจะได้มีกำลังใจ และครูจะได้นำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับครู

๑. ครูศึกษาชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยคำถามเทคนิคหมวกความคิด ๖ ใบให้เข้าใจ
๒. แจกชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยคำถามเทคนิคหมวกความคิด ๖ ใบให้นักเรียน และแนะนำวิธีใช้ เพื่อให้นักเรียนจะได้ใช้ถูกต้องดำเนินการสอนตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
๓. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนรายบุคคลเพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
๔. แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
๕. ให้นักเรียนศึกษาทฤษฎีหมวก ๖ ใบ และชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจ
๖. ขณะที่นักเรียนทำชุดกิจกรรม ครูตรวจดูการทำงานของนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากนักเรียนคนใดมีปัญหา ครูต้องคอยแนะนำช่วยเหลือ
๗. หลังจากนักเรียนได้ศึกษาและทำชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ทุกครั้ง ครูและนักเรียนเฉลยกิจกรรมร่วมกันพร้อมสรุป เพื่อนักเรียนนำไปปรับปรุงและพัฒนาในชุดกิจกรรมต่อไป
๘. ทดสอบหลังเรียน
๙. บันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคนไว้เพื่อประเมินการพัฒนา
ความก้าวหน้าหากไม่ผ่านเกณฑ์ครูจัดสอนซ่อมเสริม

คำแนะนำการใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียน

ชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยคำถามเทคนิคหมวกความคิด ๖ ใบ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ชุดที่ ๑ เรื่องสืบค้น วิเคราะห์ เจาะข่าว ที่นักเรียนจะได้ศึกษาต่อไปนี้เป็นชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการอ่านคิด วิเคราะห์ ซึ่งนักเรียนจะได้รับประโยชน์ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติตาม คำแนะนำอย่างเคร่งครัดดังนี้

๑. ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมที่กำหนดไว้
๒. ชุดกิจกรรมนี้สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรม

๑. นักเรียนรับชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยคำถามเทคนิคหมวกความคิด ๖ ใบจากครู
๒. นักเรียนอ่านคำชี้แจง คำแนะนำสำหรับนักเรียน ขั้นตอน การทำชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ให้เข้าใจก่อนลงมือทำ
๓. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ โดยใช้เวลา ๑๐ นาที เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักเรียน
๔. ศึกษาชุดกิจกรรมและปฏิบัติตามขั้นตอน ด้วยความตั้งใจ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ต่อตนเอง เพื่อน และครู
๕. หากไม่เข้าใจให้ถามครู
๖. เมื่อทำกิจกรรมตามชุดกิจกรรมเรียบร้อยแล้วครูนักเรียนร่วมกัน ตรวจสอบคำตอบและประเมินผล
๗. ทำแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดกิจกรรมการอ่านคิดวิเคราะห์ด้วยคำถามเทคนิคหมวก ความคิด ๖ ใบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้
ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

ม.๒/๔ อภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

ม.๒/๕ วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจาก
บทความที่อ่าน

ม.๒ /๗ อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมิน
คุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต

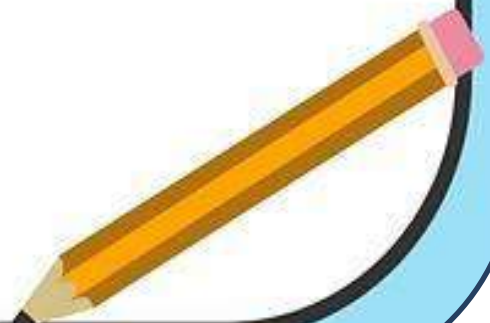
ม.๒ /๘ มีมารยาทในการอ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข่าวที่อ่านได้
๒. วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลจากข่าวที่อ่านได้
๓. ประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่านข่าว เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล
๔. เขียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข่าวที่อ่าน
๕. ปฏิบัติตามหลักการและขั้นตอนการอ่านคิดวิเคราะห์ข่าวด้วยเทคนิคหมวก
ความคิด ๖ ใบได้
๖. มีมารยาทในการอ่าน

สาระการเรียนรู้

การอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว

แนวคิดทฤษฎีหมวก ๖ ใบ

การคิดแบบหมวก ๖ ใบ (Six Thinking Hats)

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward de Bono) เป็นผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการคิด โดยใช้เทคนิคการคิดแบบ (Six Thinking Hats) หรือ การคิดแบบหมวก ๖ ใบขึ้นมาเพื่อเป็นระบบความคิดที่ทำให้ผู้เรียนมีหลักในการจำแนกความคิดออกเป็น ๖ ด้านเพื่อเพิ่มศักยภาพให้ทักษะการคิด

องค์ประกอบของ (Six Thinking Hats)

๑. White Hat หรือ หมวกสีขาว สีขาวเป็นสีที่มีความเป็นกลาง มีลักษณะของความว่างเปล่า หมวกสีขาวจึงเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง (Facts) จำนวนตัวเลข (Figures) ข้อมูลเบื้องต้นของสิ่งนั้น เป็นความคิดแบบไม่ใช้อารมณ์ และมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน แน่นอน ตรงไปตรงมา ไม่ต้องการความคิดเห็น สีขาวเป็นสีที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นกลาง จึงเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง จำนวนตัวเลข เมื่อสวมหมวกสีนี้ หมายความว่าที่ประชุมต้องการข้อเท็จจริงเท่านั้น โดยปกติแล้วเรามักจะใช้หมวกขาวตอนเริ่มต้นของกระบวนการคิดเพื่อเป็นพื้นฐานของความคิดที่กำลังจะเกิดขึ้น แต่เราก็ใช้หมวกขาวในตอนท้ายของกระบวนการได้เหมือนกัน เพื่อทำการประเมิน อย่างเช่น ข้อเสนอโครงการต่าง ๆ ของเราเหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่หรือไม่

๒. Red Hat หรือ หมวกสีแดง หมายถึง ความรู้สึก สัญชาตญาณ และบางสิ่งบางอย่าง เมื่อสวมหมวกสีแดงนี้ เราสามารถบอกความรู้สึกของตนเองว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี มีการใช้อารมณ์ ความคิดเชิงอารมณ์ ซึ่งส่วนใหญ่การแสดงอารมณ์จะไม่มีเหตุผลประกอบ หรือการตระหนักรู้โดยฉับพลันซึ่งก็คือ เรื่องบางเรื่องที่เคยเข้าใจในแบบหนึ่ง อยู่ ๆ ก็เกิดเข้าใจในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งการตระหนักรู้แบบนี้จะทำให้เกิดงานสร้างสรรค์ การค้นพบทางวิทยาศาสตร์ หรือวิธีคิดทางคณิตศาสตร์แบบก้าวกระโดด ความคิดความเข้าใจในสถานการณ์โดยทันที ซึ่งเป็นผลจากการใคร่ครวญอันซับซ้อนที่มีพื้นฐานจากประสบการณ์ เป็นการตัดสินใจที่ไม่อาจให้รายละเอียดหรืออธิบายได้ด้วยคำพูด เช่น เวลาที่คุณจำเพื่อนคนหนึ่งได้ คุณก็จำได้ในทันที

๓. Black Hat หรือ หมวกสีดำ หมายถึง ข้อควรคำนึงถึง สิ่งที่ทำให้เราเห็นว่าเราไม่ควรทำ เป็นการคิดในเชิงระมัดระวัง หมวกสีดำ เป็นหมวกคิดที่เป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับวิธีการคิดของตะวันตกมาก หมวกสีดำช่วยชี้ให้เราเห็นว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดไม่สอดคล้องและสิ่งใดใช้ไม่ได้ ข้อบกพร่อง ข้อเสีย สิ่งไม่ดี มันช่วยปกป้องเราจากการเสียเงินและพลังงาน ช่วยป้องกันไม่ให้เราทำอะไรอย่างโง่เขลาเบาปัญญา และผิดกฎหมาย หมวกสีดำ เป็นหมวกคิดที่มีเหตุมีผลเสมอ เพราะในการวิพากษ์วิจารณ์ หรือวิเคราะห์สิ่งใดจะต้องมีการคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลรองรับ ไม่มีอารมณ์มาเกี่ยวข้อง ในการประเมินสถานการณ์ในอนาคตของเรานั้น ต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของเราเอง และของผู้อื่นด้วย

๔. Yellow Hat หรือ หมวกสีเหลือง หมายถึง การคาดการณ์ในทางบวก ความคิดเชิงบวก เป็นการมองโลกในแง่ดี การมองที่เป็นประโยชน์ คุณค่า เป็นการคิดที่ก่อให้เกิดผล หรือทำให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นได้ การคิดเชิงบวกเป็นการเปิดโอกาสให้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ความคิดเชิงลบอาจป้องกันเราจากความผิดพลาด ความเสี่ยง และอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นการคิดเชิงบวกต้องผสมผสานความสงสัยใคร่รู้ ความสุข ความต้องการ และความกระหายที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นหรือไม่

๕. Green Hat หรือ หมวกสีเขียว หมายถึง ความคิดนอกกรอบที่มีความสัมพันธ์กับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและมุมมอง ซึ่งปกติมักถูกกำหนดจากระบบความคิดของประสบการณ์ดั้งเดิม และความคิดนอกกรอบนั้นจะอาศัยข้อมูลจากระบบของเราเอง โดยเมื่อสวมหมวกสีนี้ จะแสดงความคิดใหม่ ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น การคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

๖. Blue Hat หรือ หมวกสีฟ้า หมายถึง การควบคุม และการบริหารกระบวนการคิด เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของความคิดรวบยอด ข้อสรุป การยุติข้อขัดแย้ง ความคิดรวบยอด ข้อสรุป การมองเห็นภาพและการดำเนินการที่มีขั้นตอนเป็นระบบ เมื่อมีการใช้หมวกสีฟ้า หมายถึง ต้องการให้มีการควบคุมสิ่งต่าง ๆ ให้อยู่ในระบบระเบียบที่ดี และถูกต้องหมวกสีฟ้ามักเป็นบทบาทของหัวหน้า ทำหน้าที่ควบคุมบทบาทของสมาชิก ควบคุมการดำเนินการประชุม การอภิปราย การทำงาน ควบคุมการใช้กระบวนการคิด การสรุปผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

การใช้คำถามหมวกความคิด ๒ ใบ

๑. **White Hat หรือ หมวกสีขาว** การตั้งกรอบคำถามของหมวกสีขาวมุ่งไปที่กระบวนการหาข้อเท็จจริง หาข้อมูล

ตัวอย่างคำถาม

- มีข้อเท็จจริงหรือข้อมูลอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้
- ยังมีข้อมูลอื่นอีกหรือไม่
- ต้องการข้อมูลอะไรบ้าง
- ได้ข้อมูลมาด้วยวิธีใด
- มีจุดประสงค์เพื่ออะไร

๒. **Red Hat หรือ หมวกสีแดง** การตั้งกรอบคำถามของหมวกสีแดงมุ่งไปที่การถามความรู้สึกหรือความคิดเห็นเห็นอาจเป็นความรู้สึกของตัวละครในเรื่องหรือความรู้สึกของผู้อ่าน

ตัวอย่างคำถาม

- รู้สึกอย่างไรกับเรื่องนี้หรือความคิดนี้
- รู้สึกอย่างไรกับสถานการณ์หรือสิ่งที่ทำ
- มีความรู้สึกลึก ๆ ใดๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ครั้งนี้
- มีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้

๓. **Black Hat หรือ หมวกสีดำ** การตั้งกรอบคำถามของหมวกสีดำมุ่งไปที่ การถามสิ่งที่เป็นเหตุผลในแง่ลบ สิ่งที่เป็นปัญหา สิ่งที่เป็นจุดอ่อน สิ่งที่เป็น ความผิดพลาด สิ่งที่เป็นข้อบกพร่อง

ตัวอย่างคำถาม

- เรื่องนี้มีจุดอ่อนอะไร
- ข้อมูลที่ได้ถูกต้องหรือไม่
- สิ่งนี้คุ้มค่าที่จะทำหรือไม่
- ความคิดนี้ถูกกฎระเบียบหรือไม่
- อะไรจะเกิดขึ้นถ้าขาดความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- ปัญหาของเรื่องนี้เกิดจากอะไร
- อะไรคือสิ่งที่ทำให้เกิดข้อผิดพลาด

๔. **Yellow Hat หรือ หมวกสีเหลือง** การตั้งกรอบคำถามของหมวกสีเหลือง มุ่งไปที่การถามหาเหตุผลในแง่บวก สิ่งที่เป็นแง่ดี คุณค่า จุดเด่น ประโยชน์

ตัวอย่างคำถาม

- สิ่งนี้มีประโยชน์อย่างไร
- สิ่งนี้มีคุณค่าอย่างไร
- จุดเด่นคืออะไร
- ยังมีโอกาสที่จะทำได้ใช่หรือไม่
- มีข้อเสนอแนะอะไรที่เป็นรูปธรรมมากกว่านี้
- ทำอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์มากขึ้นอีก

๕. Green Hat หรือ หมวกสีเขียว การตั้งกรอบคำถามของหมวกสีเขียวมุ่งไปที่การถามหาความคิดสร้างสรรค์ ความคิดใหม่ ๆ ความคิดแก้ปัญหาหรือปรับปรุงเพื่อพัฒนา

ตัวอย่างคำถาม

- เราจะพัฒนาอะไร
- มีอะไรน่าสนใจในความคิดนี้
- ต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างเพื่อให้สิ่งนี้ดีขึ้น
- จากความคิดนี้น่าจะนำไปสู่อะไร
- มีทางเลือกอะไรอีกบ้างสำหรับเรื่องนี้
- เราจะทดสอบความคิดนี้ได้อย่างไร
- เราจะแก้ไขหรือพัฒนาสิ่งนี้ได้อย่างไร
- เราจะมีแนวทางอย่างไรให้สิ่งนี้ดีขึ้น
- เราจะประยุกต์ใช้สิ่งนี้ได้อย่างไร

๖. Blue Hat หรือ หมวกสีฟ้า การตั้งกรอบคำถามของหมวกสีแดงมุ่งไปที่การถามหาข้อสรุป ข้อคิด ความคิดรวบยอด ความคิดสุดท้าย

ตัวอย่างคำถาม

- เรื่องนี้ต้องการคิดแบบไหน
 - ข้อคิดของเรื่องนี้คืออะไร
 - ขั้นตอนของเรื่องนี้คืออะไร
 - เรื่องนี้สรุปอย่างไร
 - ขอบเขตของปัญหาคืออะไร
 - เราต้องการอะไร และให้เกิดผลอย่างไร
 - เรากำลังอยู่ในประเด็นที่กำหนดหรือไม่
- (สุวิทย์ มูลคำ. ๒๕๕๒ : ๖๖ - ๗๑)

ประโยชน์ของการใช้ความคิดแบบหมวก ๖ ใบ

ประโยชน์ของการใช้ Six Thinking Hats

๑. ง่ายต่อการเรียนรู้และการใช้ และกระตุ้นความสนใจได้ดี การใช้หมวกจริงหรือภาพหมวกและสีอื่นต่าง ๆ มีส่วนช่วยในกระบวนการคิด
๒. ทำให้สามารถคิดแบบใดแบบหนึ่งได้อย่างเต็มที่โดยไม่สับสนปนเปกับความคิด หมวกสอนในเวลาเดียวกัน
๓. ทำให้สามารถเปลี่ยนแบบความคิดได้ง่ายและตรงไปตรงมาโดยไม่ล่วงเกินใครด้วยการเปลี่ยนสีหมวก
๔. ทำให้สามารถระดมความคิดทุกคน สามารถใช้หมวกแต่ละสีได้ครบทุกสีแทนที่จะคิดแต่เพียงสีเดียวด้านเดียวตามปกติ
๕. เป็นการแยกทิวทัศน์ออกไป แล้วปล่อยความคิดใหม่อิสระภาพจะสามารถขบคิดได้อย่างเต็มที่
๖. ทำให้สามารถจัดลำดับการระดมความคิดให้เหมาะสมที่สุดกับเรื่องที่ได้วิเคราะห์

ที่มา : <https://sites.google.com/site/thvsdihmwk6bi>

สรุป

เทคนิคการคิดแบบ Six Thinking Hat จะเป็นการรวมความคิดด้านต่าง ๆ ไว้ครบถ้วนทุกด้าน ระบบให้คนคิดทีละด้าน มองทีละด้านจากด้านหนึ่งไปมองอีกด้านหนึ่งจะได้เห็นภาพจริงที่ชัดเจน ทำให้พิจารณาความคิดใหม่ ๆ ได้รอบคอบ เป็นผลให้เกิดความคิดที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การคิดเป็นทักษะที่สามารถเรียนรู้ ฝึกฝน และพัฒนาได้ การใช้วิธีคิดแบบสวมหมวกคิด Six Thinking Hat จะช่วยให้ผู้คิดสามารถคิดอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการคิดอย่างสร้างสรรค์และสามารถแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น